

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 11. septembra 2012*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Direktive 85/337/EGS, 92/43/EGS, 2000/60/ES in 2001/42/ES — Ukrepi Skupnosti na področju vodne politike — Preusmeritev rečnega toka — Pojem ‚rok‘ za izdelavo načrtov za upravljanje povodij“

V zadevi C-43/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Symvoulío tis Epikrateias (Grčija) z odločbo z dne 9. oktobra 2009, ki je prispela na Sodišče 25. januarja 2010, v postopku

Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias,

Dimos Agriniou,

Dimos Oiniádon,

Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitoloakarnanias,

Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou,

Aitoliki Etaireia Prostasias Topiou kai Perivallontos,

Elliniki Ornithologiki Etaireia,

Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias,

Dimos Mesologiou,

Dimos Aitolikou

Dimos Inachou,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitoloakarnanias,

Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas

proti

Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon,

Ypourgos Esoterikon, Dimosias Dioikisis kai Apokentrosis,

* Jezik postopka: grščina.

Ypourgos Oikonomias kai Oikonomikon,

Ypourgos Anaptyxis,

Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon,

Ypourgos Politismou,

ob udeležbi

Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon,

Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI),

Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas,

Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas,

Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, in U. Lõhmus, predsedniki senatov, A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (poročevalec), T. von Danwitz, A. Arabadžiev in E. Jarašiūnas, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 24. maja 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias Dimos Agriniou, Dimos Oiniádon, Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitoloakarnanias, Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou, Aitoliki Etaireia Prostias Topiou kai Perivallontos, Elliniki Ornithologiki Etaireia, Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias, Dimos Mesologiou, Dimos Aitolikou, Dimos Inachou, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitoloakarnanias, Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas, C. Rokofyllos, G. Christoforidis, V. Dorovinis, N. Alevizatos, M. Asimakopoulou, E. Kiousopoulou in N. Chatzis, dikigoroí,
- za Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon A. Tigkas, dikigoros,
- za Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias X. Kontiadis, dikigoros,

- za Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) C. Synodinos in F.-A. Mouratian, dikigoroj,
- za Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas A. Kormalis, dikigoros,
- za Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisis, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas, Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias, S. Flogaitis, A. Sinis in G. Sioiuti, dikigoroj,
- za grško vlado G. Karipsiadis, C. Mitkidis in K. Kardakastanis, zastopniki,
- za norveško vlado K. Moe Winther in I. Thue, zastopnici,
- za Evropsko komisijo D. Recchia, S. Petrova, I. Chatzigiannis in P. Oliver, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 15. septembra 2011

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 5, str. 275), Direktive Sveta z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 248), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 466, v nadaljevanju: Direktiva 85/337), Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 6, str. 157) in Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 102).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru tožb, ki so jih vložile Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias (prefekturna uprava regije Aitoloakarnania) in druge pravne osebe proti Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon (minister za okolje, urbanizem in javna dela) in proti drugim ministrom za odpravo aktov v zvezi s projektom delne preusmeritve zgornjega toka reke Akheloo (Zahodna Grčija) proti reki Pinios v Tesaliji.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2000/60

- 3 V uvodnih izjavah 19, 20, 25 in 32 Direktive 2000/60 je navedeno:

„(19) Cilj te direktive je ohraniti in izboljšati vodno okolje v Skupnosti. Pri čemer je poudarek predvsem na kakovosti zadevnih voda. Nadzorovanje količine je pomožni element pri zagotavljanju dobre kakovosti vode in zato naj bi se vpeljali tudi ukrepi, ki bi se nanašali na količino in bi zagotavljali dobro kakovost.“

(20) Količinsko stanje telesa podzemne vode lahko vpliva na ekološko kakovost površinskih voda in kopenskih ekosistemov, povezanih s tem telesom podzemne vode.

[...]

(25) Določile naj bi se skupne opredelitve stanja vode glede na kakovost in, kadar je to pomembno za varstvo okolja, količino. Določili naj bi se okoljski cilji za zagotovitev, da se doseže dobro stanje površinske in podzemne vode v vsej Skupnosti in prepreči slabšanje stanja voda na ravni Skupnosti.

[...]

(32) Izjeme glede zahteve, da se prepreči nadaljnje slabšanje ali doseže dobro stanje, so lahko utemeljene pod določenimi pogoji, če je neizpolnitev posledica nepredvidenih ali izjemnih okoliščin, zlasti poplav in suš, ali zaradi prevladujočega javnega interesa, novih preoblikovanj fizičnih in fizikalnih značilnosti vodnega telesa površinske vode ali sprememb gladine vodnih teles podzemne vode, pod pogojem, da se stori vse, kar je mogoče, za ublažitev škodljivih vplivov na stanje vodnega telesa.“

4 Člen 2 navedene direktive določa, da pomeni:

„[...]

(10) ‚Telo površinske vode‘ ločen in pomemben sestavni del površinske vode, kot na primer jezero, vodni zbiralnik, potok, reka ali kanal, del potoka, reke ali kanala, somornica ali del obalnega morja.

[...]

(13) ‚Povodje‘ območje kopnega, s katerega ves površinski odtok teče preko zaporedja potokov, rek in lahko tudi jezer skozi eno samo rečno ustje, estuarij ali delto v morje.

(14) ‚Porečje‘ območje kopnega, s katerega ves površinski odtok teče skozi vrsto potokov, rek in lahko tudi jezer v določeno točko vodotoka (običajno v jezero ali sotočje rek).

(15) ‚Vodno območje‘ na podlagi člena 3(1) za glavno enoto upravljanja povodij določeno območje kopnega in morja, ki ga sestavlja eno ali več sosednjih povodij, skupaj z njimi povezane podzemne vode in obalno morje.

[...]

(17) ‚Stanje površinske vode‘ splošni izraz stanja telesa površinske vode, ki ga določa bodisi njegovo ekološko bodisi njegovo kemijsko stanje, in sicer tisto, ki je slabše.

(18) ‚Dobro stanje površinske vode‘ stanje vodnega telesa površinske vode, kadar sta njegovo ekološko stanje in njegovo kemijsko stanje najmanj ‚dobri‘.

(19) ‚Stanje podzemne vode‘ splošen izraz stanja, ki ga določa bodisi njegovo količinsko bodisi njegovo kemijsko stanje, in sicer tisto, ki je slabše.

(20) ‚Dobro stanje podzemne vode‘ stanje telesa podzemne vode, ko sta njegovo količinsko stanje in njegovo kemijsko stanje najmanj ‚dobri‘.

(21) ‚Ekološko stanje‘ izraz kakovosti zgradbe in delovanja vodnih ekosistemov, povezanih s površinskimi vodami, skladno z razvrstitvijo v Prilogi V.

(22) ‚Dobro ekološko stanje‘ stanje telesa površinske vode v skladu z razvrstitvijo v Prilogi V.

[...]

(24) ‚Dobro kemijsko stanje površinske vode‘ kemijsko stanje, ki je potrebno, da se dosežejo okoljski cilji za površinske vode, določeni v členu 4(1)(a); to je kemijsko stanje telesa površinske vode, v katerem koncentracije onesnaževal ne presegajo okoljskih standardov kakovosti, določenih v Prilogi IX in na podlagi člena 16(7), ter na podlagi druge s tem povezane zakonodaje Skupnosti, ki določa okoljske standarde kakovosti na ravni Skupnosti.

(25) ‚Dobro kemijsko stanje podzemne vode‘ kemijsko stanje telesa podzemne vode, ki izpolnjuje vse pogoje iz preglednice 2.3.2. v Prilogi V.

(26) ‚Količinsko stanje‘ izraz stopnje vpliva na telo podzemne vode zaradi neposrednega in posrednega odvzemanja.

[...]

(28) ‚Dobro količinsko stanje‘ stanje v skladu s preglednico 2.1.2 Priloge V.

[...]“

5 Člen 3(1) in (4) iste direktive določa:

„1. Države članice določijo posamezna povodja na svojem ozemlju in jih za namene te direktive dodelijo posameznim vodnim območjem. Kadar je to primerno, se majhna povodja lahko povežejo z večjimi ali se združijo s sosednjimi majhnimi povodji tako, da tvorijo posamezno vodno območje. Kadar podzemne vode ne sledijo popolnoma določenemu povodju, se opredelijo in dodelijo najbližjemu ali najprimernejšemu vodnemu območju. Obalno morje se opredeli in dodeli najbližjemu ali najprimernejšemu vodnemu območju ali območjem.

[...]

4. Države članice zagotovijo, da se zahteve te direktive za dosego okoljskih ciljev, določenih po členu 4, in zlasti vsi programi ukrepov usklajujejo za celotno vodno območje. [...]“

6 Člen 4 Direktive 2000/60 določa:

„1. Pri zagotavljanju izvedljivosti programov ukrepov, določenih v načrtih upravljanja povodij:

(a) za površinske vode

(i) države članice izvedejo potrebne ukrepe, da preprečijo poslabšanje stanja vseh teles površinske vode, ob uporabi odstavkov 6 in 7 in brez vpliva na odstavek 8;

(ii) države članice varujejo, izboljšujejo in obnavljajo vsa telesa površinske vode, ob uporabi pododstavka (iii) za umetna in močno preoblikovana vodna telesa, da se dobro stanje površinske vode doseže najkasneje 15 let po začetku veljavnosti te direktive skladno z določbami iz Priloge V, ob uporabi podaljšanj, določenih skladno z odstavkom 4, ter ob uporabi odstavkov 5, 6 in 7 brez vpliva na odstavek 8;

[...]

(b) za podzemno vodo

- (i) države članice izvedejo potrebne ukrepe, da preprečijo ali omejijo vnašanje onesnaževal v podzemno vodo in da preprečijo poslabšanje stanja vseh teles podzemne vode, ob uporabi odstavkov 6 in 7 ter brez vpliva na odstavek 8 tega člena in ob uporabi člena 11(3)(j);
- (ii) države članice varujejo, izboljšujejo in obnavljajo telesa podzemne vode ter zagotavljajo ravnotežje med odvzemanjem in obnavljanjem podzemne vode, da se dobro stanje podzemne vode doseže najkasneje 15 let po začetku veljavnosti te direktive skladno z določbami iz Priloge V, ob uporabi podaljšanj, določenih skladno z odstavkom 4, ter ob uporabi odstavkov 5, 6 in 7 brez vpliva na odstavek 8 tega člena ter ob uporabi člena 11(3)(j);

[...]

[...]

4. Roki, določeni na podlagi odstavka 1, se lahko podaljšajo za namene postopnega doseganja ciljev za vodna telesa, pod pogojem da se stanje prizadetega vodnega telesa nič več ne slabša, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) Države članice določijo, da vseh potrebnih izboljšav stanja vodnega telesa ni mogoče razumno doseči v časovnih okvirih iz tega odstavka zaradi vsaj enega od naslednjih razlogov:
 - (i) potrebni obseg izboljšav se lahko doseže le v fazah, ki presegajo časovni okvir, zaradi razlogov, povezanih s tehnično izvedljivostjo;
 - (ii) zaključiti izboljšave v časovnem okviru bi bilo nesorazmerno drago;
 - (iii) naravne razmere ne dopuščajo pravočasnega izboljšanja stanja vodnega telesa.
- (b) Podaljšanje roka in razlogi zanj so posebej navedeni in razloženi v načrtu upravljanja povodja, ki ga predpisuje člen 13.
- (c) Podaljšanje je omejeno na največ dve nadaljnji dopolnitvi načrta upravljanja povodja, razen kadar zaradi naravnih razmer ciljev ni mogoče doseči v tem obdobju.
- (d) Povzetek ukrepov, ki so zahtevani po členu 11 in predvideni kot potrebni zato, da se zahtevano stanje vodnih teles doseže postopno do poteka podaljšanega roka, razlogi za kakršno koli večjo zamudo pri zagotavljanju izvedljivosti teh ukrepov ter pričakovana časovna razporeditev njihovega izvajanja se navedejo v načrtu upravljanja povodja. Pregled izvajanja teh ukrepov in povzetek vseh dodatnih ukrepov se vključita v dopolnitve načrta upravljanja povodja.

5. Države članice si pri posameznih vodnih telesih lahko prizadevajo doseči manj stroge okoljske cilje od tistih, predpisanih v odstavku 1, če so ta telesa zaradi človekovega delovanja tako prizadeta, kar se določi skladno s členom 5(1), oziroma je njihovo naravno stanje tako, da bi bilo doseči te cilje neizvedljivo ali nesorazmerno drago, in če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) okoljskih in socialno-ekonomskih potreb, ki jih človekovo delovanje izpolnjuje, se brez nesorazmerno visokih stroškov ne da zadovoljiti na druge načine, ki bi bili mnogo boljše okoljska možnost;

- (b) države članice zagotovijo:
- za površinske vode, da se doseže najboljše možno ekološko in kemijsko stanje glede na vplive, ki se jim zaradi narave človekovega delovanja ali onesnaževanja ni bilo mogoče razumno izogniti,
 - za podzemno vodo, da se njeno dobro stanje čim manj spremeni glede na vplive, ki se jim zaradi narave človekovega delovanja ali onesnaževanja ni bilo mogoče razumno izogniti;
- (c) stanje prizadetega vodnega telesa se nič več ne slabša;
- (d) določitev manj strogih okoljskih ciljev in razlogi zanj so posebej navedeni v načrtu upravljanja povodja, ki ga predpisuje člen 13, te cilje pa je treba vsakih 6 let ponovno pregledati.

6. Začasno poslabšanje stanja vodnih teles ni kršitev zahtev te direktive, če je posledica okoliščin, ki so nastale naravno ali zaradi višje sile in so izjemne ali jih razumno ni bilo mogoče predvideti, zlasti izredno velikih poplav in zelo dolgih suš, ali če je posledica okoliščin zaradi nesreč, ki jih razumno ni bilo mogoče predvideti, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) storjeno je vse, kar je mogoče, da se prepreči nadaljnje slabšanje stanja in da se ne ogrozi uresničitev ciljev te direktive pri drugih vodnih telesih, ki jih te okoliščine niso prizadele;
- (b) okoliščine, v katerih se lahko razglasijo izredne razmere ali razmere, ki jih razumno ni bilo mogoče predvideti, vključno s sprejemom ustreznih kazalcev, so navedeni v načrtu upravljanja povodja;
- (c) ukrepi, ki jih je treba izvesti v takih izrednih razmerah, so vključeni v program ukrepov in ne bodo ogrozili obnove kakovosti vodnega telesa po prenehanju takih razmer;
- (d) učinki razmer, ki so izredne ali jih razumno ni bilo mogoče predvideti, se vsako leto ponovno pregledajo in ob upoštevanju razlogov iz odstavka 4(a) se stori vse, kar je mogoče, da se vodno telo vrne v stanje pred učinki teh razmer, kakor hitro je to razumno mogoče in
- (e) povzetek učinkov razmer in ukrepov, ki so bili ali bodo izvedeni skladno s odstavkoma (a) in (d), se vključi v naslednjo dopolnitev načrta upravljanja povodja.

7. Države članice ne bodo kršile te direktive, kadar:

- je nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja oziroma dobrega ekološkega potenciala ali pri preprečevanju slabšanja stanja telesa površinske vode ali podzemne vode posledica novih preoblikovanj fizičnih značilnosti telesa površinske vode ali spremembe gladine teles podzemne vode, ali
- je neuspešno preprečevanje poslabšanja stanja telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro posledica novih dejavnosti trajnostnega razvoja

in so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) storjeno je vse, kar je mogoče, da se ublažijo škodljivi vplivi na stanje vodnega telesa;
- (b) razlogi za te spremembe so posebej navedeni in razloženi v načrtu upravljanja povodja, ki ga predpisuje člen 13, cilji pa so vsakih 6 let ponovno pregledani;

- (c) razlogi za preoblikovanja ali spremembe so prevladujoč javni interes in/ali koristi, ki jih imajo nova preoblikovanja ali spremembe za zdravje ljudi, ohranjanje varnosti ljudi ali trajnostni razvoj, so večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev iz odstavka 1 za okolje in družbo, in
- (d) koristnih ciljev, katerim so namenjena preoblikovanja in spremembe vodnega telesa, se zaradi razlogov, povezanih s tehnično izvedljivostjo ali nesorazmernimi stroški, ne da doseči na druge načine, ki so mnogo boljša okoljska možnost.

8. Pri uporabi odstavkov 3, 4, 5, 6 in 7 država članica zagotovi, da uporaba trajno ne izključi ali ogrozi uresničitve ciljev te direktive pri drugih vodnih telesih na istem vodnem območju in je skladna z izvajanjem druge okoljske zakonodaje Skupnosti.

9. Z ustreznimi ukrepi je treba zagotoviti, da uporaba novih določb, vključno z uporabo odstavkov 3, 4, 5, 6 in 7, jamči vsaj enako raven varstva kot veljavna zakonodaja Skupnosti.“

7 Člen 5(1) Direktive 2000/60 določa:

„Vsaka država članica zagotovi, da se za vsako vodno območje ali del mednarodnega vodnega območja, ki leži na njenem ozemlju, izvede:

- analiza njegovih značilnosti,
- pregled vplivov človekovega delovanja na stanje površinskih voda in podzemne vode ter
- ekonomska analiza rabe vode

skladno s strokovnimi zahtevami iz prilog II in III in dokončajo najkasneje štiri leta po začetku veljavnosti te direktive.“

8 Člen 6(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo vzpostavitev registra ali registrov vseh območij na vsakem vodnem območju, za katera je bilo določeno, da potrebujejo posebno varstvo po posebni zakonodaji Skupnosti zaradi varovanja njihove površinske in podzemne vode ali ohranjanja habitatov in vrst, ki so neposredno odvisni od vode. Zagotovijo tudi, da je register pripravljen najkasneje štiri leta po začetku veljavnosti te direktive.“

9 Člen 9(1), prvi pododstavek, iste direktive določa:

„Države članice upoštevajo načelo povračila stroškov storitev za rabo vode, skupaj z okoljskimi stroški in stroški virov, ob upoštevanju ekonomske analize, izvedene po Prilogi III, in zlasti skladno z načelom ‚plača povzročitelj obremenitve‘.“

10 Člen 11(7) Direktive 2000/60 določa:

„Programi ukrepov morajo biti pripravljene najkasneje devet let po začetku veljavnosti te direktive, vsi ukrepi pa morajo biti izvedljivi najkasneje dvanajst let po tem datumu.“

11 Člen 13 te direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se izdela načrt upravljanja povodja za vsako vodno območje, ki v celoti leži na njihovem ozemlju.

[...]

4. Načrt upravljanja povodja vsebuje informacije, podrobneje navedene v Prilogi VII.
5. Načrti upravljanja povodij se lahko dopolnijo s podrobnejšimi programi in načrti upravljanja za porečje, sektor, zadevo ali tip vode, da se obravnavajo določeni vidiki upravljanja voda. Izvajanje teh ukrepov ne izvzema držav članic od ostalih obveznosti v okviru te direktive.
6. Načrti upravljanja povodij se objavijo najkasneje devet let po začetku veljavnosti te direktive.
7. Načrti upravljanja povodij se ponovno pregledajo in posodobijo najkasneje 15 let po začetku veljavnosti te direktive in potem vsakih šest let.“

12 Člen 14 navedene direktive določa:

„1. Države članice vzpodbujajo dejavno vključevanje vseh zainteresiranih strani v izvajanje te direktive, zlasti v izdelovanje, pregledovanje in posodabljanje načrtov upravljanja povodij. Države članice za vsako vodno območje omogočijo zbiranje pripomb javnosti, vključno z uporabniki, s tem, da objavijo:

- (a) časovni razpored in delovni program za izdelavo načrta, skupaj z navedbo posvetovanj, ki jih je treba izvesti, vsaj tri leta pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt;
- (b) začasni pregled pomembnih zadev upravljanja voda, ugotovljenih na povodju, vsaj dve leti pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt;
- (c) osnutke načrta upravljanja povodja vsaj eno leto pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt.

Na zahtevo se omogoči dostop do zaupnih dokumentov in informacij, ki so bili uporabljeni za pripravo osnutka načrta upravljanja povodja.

2. Za zbiranje pisnih pripomb o tej dokumentaciji države članice predvidijo vsaj šest mesecev, da omogočijo dejavno vključevanje in posvetovanje.

3. Odstavka 1 in 2 se enako uporabljata za posodobljene načrte upravljanja povodij.“

13 Člen 15 iste direktive določa:

„1. Države članice pošljejo kopije načrtov upravljanja povodij in vseh poznejših posodobitev Komisiji in kateri koli drugi zadevni državi članici v treh mesecih od objave:

- (a) za vodna območja, ki v celoti ležijo na ozemlju države članice, vse načrte upravljanja povodij, ki zajemajo to ozemlje in so objavljeni v skladu s členom 13;
- (b) za mednarodna vodna območja, vsaj tisti del načrtov upravljanja povodij, ki zajema ozemlje države članice.

2. Države članice predložijo zbirna poročila:

- o analizah, predpisanih v členu 5, in
- o programih spremljanja stanja, oblikovanih po členu 8,

izdelanih za prvi načrt upravljanja povodja, v treh mesecih po njihovem dokončanju.

3. Države članice v treh letih po objavi vsakega načrta upravljanja povodja ali njegove posodobitve po členu 13, predložijo začasno poročilo, v katerem je opisan napredek pri izvajanju načrtovanega programa ukrepov.“

- 14 Države članice so na podlagi člena 24(1), prvi pododstavek, Direktive 2000/60 zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, morale sprejeti najkasneje do 22. decembra 2003 in o tem takoj obvestiti Komisijo.

Direktiva 85/337

- 15 Člen 1 Direktive 85/337 določa:

„1. Ta direktiva se uporablja pri presoji vplivov na okolje tistih javnih in zasebnih projektov, ki bodo verjetno pomembno vplivali na okolje.

2. V tej direktivi:

„projekt“ pomeni:

- izvedbo gradbenih ali drugih instalacijskih del ali projektov,
- druge posege v naravno okolje in krajino, vključno s tistimi, ki vključujejo izkoriščanje mineralnih virov;

„nosilec projekta“ pomeni:

prosilca za dovolitev zasebnega projekta, ali javni organ, ki da pobudo za projekt;

„soglasje za izvedbo“ pomeni:

odločitev pristojnega organa ali organov, ki dovoljuje nosilcu projekta izvedbo projekta.

„javnost“ pomeni

eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso njihova združenja, organizacije ali skupine;

„zadevna javnost“ pomeni

javnost, na katero vpliva ali bi verjetno vplivali postopki okoljskega odločanja ali ima interes pri takih postopkih iz člena 2(2); v tej opredelitvi se štejejo nevladne organizacije, ki podpirajo varstvo okolja in izpolnjujejo katere koli pogoje nacionalne zakonodaje, da imajo interes.

[...]

5. Ta direktiva ne velja za projekte, katerih podrobnosti so sprejete s posebnim zakonom nacionalne zakonodaje, ker se cilji te direktive, vključno z zagotavljanjem informacij, dosegajo z zakonodajnim postopkom.“

16 Člen 2(1) navedene direktive določa:

„Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da so pred izdajo soglasja projekti, ki bodo verjetno pomembno vplivali na okolje, med drugim zaradi svoje narave, velikosti ali lokacije, predmet zahteve za izdajo soglasja za izvedbo in presojo njihovih vplivov. [...]“

17 Člen 5(3) te direktive določa:

„Informacije, ki jih mora zagotoviti nosilec projekta skladno z odstavkom 1, vključujejo vsaj:

- opis projekta, ki obsega informacije o lokaciji, zasnovi in velikosti projekta,
- opis načrtovanih ukrepov, da bi se izognili, zmanjšali in po možnosti odpravili pomembne škodljive vplive,
- podatke za potrebe opredelitve in presojo glavnih verjetnih vplivov projekta na okolje,
- povzetek glavnih alternativ, ki jih je proučil nosilec projekta in prikaz glavnih razlogov za njegovo odločitev, z upoštevanjem vplivov na okolje,
- netehnični povzetek informacij, navedenih v prejšnjih alinejah.“

18 Člen 6 Direktive 85/337 določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da imajo organi, ki se bodo verjetno ukvarjali s projektom zaradi svojih posebnih okoljskih odgovornosti, možnost izraziti svoje mnenje o informacijah, ki jih je priskrbel nosilec projekta, in o prošnji za soglasje za izvedbo. V ta namen države članice določijo organe, s katerimi se mora nosilec projekta posvetovati, bodisi na splošno ali pa za vsak primer posebej. Informacije, zbrane skladno s členom 5, se posredujejo tem organom. Podrobnejše ureditve posvetovanja določijo države članice.

2. Javnost se obvesti prek javnih objav ali drugih primernih načinov, na primer razpoložljivih elektronskih medijev, o naslednjih zadevah varstva okolja že na začetni stopnji postopka sprejemanja okoljskih odločitev iz člena 2(2) in najpozneje takrat, ko jih je mogoče razumno posredovati:

- (a) zahteva za soglasje k posegu;
- (b) dejstvo, da je za projekt treba izvesti postopek presoje vplivov na okolje in glede na primernost, da se uporablja člen 7;
- (c) podatki o pristojnih organih, odgovornih za odločanje, tistih, od katerih je mogoče pridobiti ustrezne podatke in tistih, ki jim je mogoče predložiti pripombe ali vprašanja in podrobnosti o časovnih rokih za posredovanje pripomb ali vprašanj;
- (d) vrsta možnih odločitev ali osnutek odločitve, če obstaja;
- (e) navedba dostopnosti podatkov, zbranih v skladu s členom 5;
- (f) navedba rokov in krajev, kje in na kakšen način so ustrezni podatki dostopni;
- (g) podatki o določbah za sodelovanje javnosti v skladu z odstavkom 5 tega člena.

3. Države članice zagotovijo, da se v okviru razumnih rokov omogoči zadevni javnosti dostop do naslednjega:

- (a) katerih koli podatkov, zbranih v skladu s členom 5;
- (b) v skladu z nacionalno zakonodajo, do glavnih poročil in obvestil, danih pristojnemu organu ali organom v času, ko je zadevna javnost obveščena v skladu z odstavkom 2 tega člena;
- (c) v skladu z določbami Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do podatkov o okolju [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 375)], drugih podatkov, kakor so navedeni v odstavku 2 tega člena, ki se nanašajo na odločitev v skladu s členom 8, in ki postanejo dostopni šele potem, ko je prizadeta javnost že obveščena v skladu z odstavkom 2 tega člena.

[...]“

19 Člen 8 navedene direktive določa:

„V postopku izdaje soglasja za izvedbo se morajo upoštevati rezultati posvetovanj in informacije, zbrane v skladu s členi 5, 6 in 7.“

20 Člen 9(1) iste direktive določa:

„Ko je sprejeta odločitev za izdajo ali zavrnitev soglasja k posegu, pristojni organ ali organi obvestijo zadevno javnost v skladu s primernimi postopki in dajo na razpolago javnosti naslednje podatke:

- vsebino odločitve in vsakršne z njo povezane pogoje,
- po pregledu pripomb in mnenj prizadete javnosti, glavne razloge in premisleke, na katerih temelji ta odločitev, vključno s podatki o poteku sodelovanja javnosti,
- po potrebi opis glavnih ukrepov, s katerimi se odpravi, zmanjša ali po možnosti izravna glavne škodljive posledice.“

Direktiva 2001/42

21 Člen 2 Direktive 2001/42 določa:

V tej direktivi:

- (a) ‚načrti in programi‘ pomenijo načrte in programe, vključno s tistimi, ki jih sofinancira Evropska Skupnost, ter vse njihove spremembe:
 - ki jih pripravi in/ali sprejme organ na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni ali jih pripravi organ, sprejme pa jih parlament ali vlada v zakonodajnem postopku in
 - ki so zahtevani z zakonskimi in drugimi predpisi;

[...]“

22 Člen 3(2) navedene direktive določa:

„Ob upoštevanju odstavka 3 se okoljska presoja izvede za vse načrte in programe,

- (a) ki so pripravljene za kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, energetiko, industrijo, promet, ravnanje z odpadki, upravljanje voda, telekomunikacije, turizem, prostorsko načrtovanje ali rabo zemljišč in ki določajo okvir za prihodnja soglasja za izvedbo projektov iz prilog I in II k Direktivi 85/337/EGS; ali
- (b) pri katerih je bilo glede na možne vplive na območja ugotovljeno, da je zanje potrebna presoja skladno s členom 6 ali 7 Direktive 92/43/EGS.“

Direktiva 92/43

23 V tretji uvodni izjavi Direktive 92/43 je navedeno, da „ta direktiva prispeva k splošnemu cilju trajnostnega razvoja, saj je njen glavni cilj spodbujati vzdrževanje biotske raznovrstnosti ob upoštevanju gospodarskih, družbenih, kulturnih in regionalnih zahtev; [in da] je treba za vzdrževanje biotske raznovrstnosti pri določenih primerih vzdrževati ali celo spodbujati človekove dejavnosti“.

24 Člen 2(3) navedene direktive določa:

„Ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, upoštevajo gospodarske, družbene in kulturne potrebe ter regionalne in lokalne značilnosti.“

25 Člen 3(1) te direktive določa:

„Vzpostavi se usklajeno evropsko ekološko omrežje posebnih ohranitvenih območij, imenovano Natura 2000. To omrežje, ki ga sestavljajo območja z naravnimi habitatnimi tipi iz Priloge I in habitati vrst iz Priloge II, omogoča, da se vzdržuje ali, če je to primerno, obnovi ugodno stanje ohranjenosti zadevnih naravnih habitatnih tipov in habitatov teh vrst na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Omrežje Natura 2000 vključuje posebna območja varstva [(v nadaljevanju: POV)], ki so jih države članice določile na podlagi Direktive [Sveta z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (79/409/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 98)].“

26 Člen 4 Direktive 92/43 določa:

„1. Na podlagi meril iz Priloge III (faza 1) in ustreznih znanstvenih informacij vsaka država članica predlaga seznam območij in označi, kateri naravni habitatni tipi iz Priloge I in domorodne vrste iz Priloge II so prisotni na teh območjih. [...]

Seznam se pošlje Komisiji v treh letih od notifikacije te direktive skupaj z informacijami o vsakem območju. Te informacije vključujejo karto območja, njegovo ime, lokacijo, obseg in podatke, zbrane pri uporabi meril iz Priloge III (faza 1) in se predložijo v obliki, ki jo določi Komisija, skladno s postopkom iz člena 21.

2. Na podlagi meril iz Priloge III (faza 2) ter v okviru vsake od petih biogeografskih regij iz člena 1(c)(iii) in celotnega ozemlja iz člena 2(1) Komisija izdela iz seznamov držav članic v soglasju z vsako državo članico osnutek seznama območij, pomembnih za Skupnost [(v nadaljevanju: OPS)], v katerem so označena območja z enim ali več prednostnimi naravnimi habitatnimi tipi ali prednostnimi vrstami.

[...]

Seznam območij, ki so bila izbrana za [OPS], na katerem so označena območja z enim ali več prednostnimi naravnimi habitatnimi tipi ali prednostnimi vrstami, sprejme Komisija skladno s postopkom iz člena 21.

3. Seznam iz odstavka 2 se izdela v šestih letih od notifikacije te direktive.

4. Ko je [OPS] sprejeto skladno s postopkom iz odstavka 2, zadevna država članica čim prej in najkasneje v šestih letih določi to območje za posebno ohranitveno območje in določi prednostne naloge glede na pomembnost območij za ohranjanje ali obnovitev ugodnega stanja ohranjenosti naravnega habitatnega tipa iz Priloge I ali vrste iz Priloge II ter za usklajenost Nature 2000 in glede na nevarnost, da bi se ta območja razvrednotila ali uničila.

5. Takoj, ko je območje uvrščeno na seznam iz tretjega pododstavka odstavka 2, zanj velja člen 6(2), (3) in (4).“

27 Člen 6, od (2) do (4), navedene direktive določa:

„2. Države članice storijo vse potrebno, da na posebnih ohranitvenih območjih preprečijo slabšanje stanja naravnih habitatov in habitatov vrst ter vznemirjanje vrst, za katere so bila območja določena, kolikor bi tako vznemirjanje lahko pomembno vplivalo na cilje te direktive.

3. Pri vsakem načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, je treba opraviti ustrezno presojo njegovih posledic glede na cilje ohranjanja tega območja. Glede na ugotovitve presoje posledic za območje in ob upoštevanju določb odstavka 4 pristojni nacionalni organi soglašajo z načrtom ali projektom šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja, in, če je primerno, ko pridobijo mnenje javnosti.

4. Če je treba kljub negativni presoji posledic za območje izvesti načrt ali projekt iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno tistih socialne ali gospodarske narave, in ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000. O sprejetih izravnalnih ukrepih obvesti Komisijo.

Če je zadevno območje območje s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, se lahko upoštevajo le razlogi, povezani z zdravjem ljudi ali javno varnostjo, ali koristnimi posledicami bistvenega pomena za okolje ali drugimi, po predhodnem mnenju Komisije nujnimi razlogi prevladujočega javnega interesa.“

28 Člen 7 te direktive določa:

„Obveznosti iz člena 6(2), (3) in (4) te direktive nadomestijo vse obveznosti iz prvega stavka člena 4(4) Direktive 79/409/EGS za območja, določena na podlagi člena 4(1) ali podobno priznana po členu 4(2) navedene direktive, od datuma začetka izvajanja te direktive ali datuma, ko država članica določi ali prizna ta območja po Direktivi 79/409/EGS, če je slednji datum kasnejši.“

Direktiva 79/409

29 Člen 4(1) in (2) Direktive 79/409 določa:

„1. Vrste iz Priloge I so predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje teh vrst na njihovem območju razširjenosti.

[...]

Države članice razvrstijo zlasti ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša, kot [POV] za ohranjanje teh vrst, upoštevaje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva.

2. Države članice sprejmejo podobne ukrepe za redno pojavljajoče se selitvene vrste, ki niso navedene v Prilogi I, upoštevaje njihovo potrebo po varstvu na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva, kar zadeva njihova območja za razmnoževanje, goljenje in prezimovanje ter počivališča na njihovih selitvenih poteh. Države članice zato posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč ter zlasti mokrišč mednarodnega pomena.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 30 Spor o glavni stvari se nanaša na projekt delne preusmeritve zgornjega toka reke Akheloos proti Tesaliji (v nadaljevanju: projekt iz postopka v glavni stvari). Ta obsežni projekt, katerega namen je ne samo zagotoviti namakanje v regiji Tesaliji in proizvodnjo električne energije, temveč tudi preskrbo mestnih območij te regije z vodo, je že dolgo predmet sporov. Okoljske organizacije, mednarodne nevladne organizacije in zadevne lokalne skupnosti so vložile več tožb za odpravo ministrskih odločb, s katerimi so bile odobrene zaporedne različice tega projekta.
- 31 Okoljski pogoji za nekatera posamezna tehnična dela, ki spadajo v okvir navedenega projekta, so bili najprej odobreni z odločbama pristojnih ministrov z dne 9. oktobra 1991 in 21. aprila 1992, ki sta se nanašali na 18,5 kilometra dolg predor, po katerem naj bi voda iz reke Akheloos tekla proti Tesaliji, na jezove in vodne zbiralnike ter na dela, povezana s tem projektom.
- 32 Ti ministrski odločbi sta bili odpravljeni s sodbama Symvoulio tis Epikrateias (državni svet) št. 2759/1994 in št. 2760/1994 z obrazložitvijo, da nista temeljili na nikakršni celoviti presoji vplivov projekta iz postopka v glavni stvari na okolje. To sodišče je menilo, da je preusmeritev dela vode iz reke Akheloos proti nižini Tesaliji kompleksen in obsežen tehnični projekt, katerega celoten vpliv na okolje v zadevnih območjih ni le vsota strogo lokalnih posledic vsakega od del, obravnavanih ločeno. Zato naj za izmero in presojo posledic tega projekta ne bi zadoščalo navesti okoljske vplive vsakega od del, obravnavanih ločeno, ampak naj bi bilo nasprotno treba izdelati celovito študijo, v kateri bi bile ob uporabi primerne znanstvene metode skupno ugotovljene in presojane tako različne ločene posledice kot tudi poznejši vpliv navedenega projekta na okolje.
- 33 Po teh sodbah je bila opravljena enotna študija o celoti del, ki naj bi se opravila v okviru projekta iz postopka v glavni stvari. Tako so pristojni ministri s skupno odločbo z dne 15. decembra 1995 odobrili okoljske pogoje v zvezi z delno preusmeritvijo zgornjega toka reke Akheloos proti Tesaliji in gradnjo ter obratovanje objektov, povezanih s tem projektom, med katerimi so bile tudi hidroelektrarne. Poleg tega je bila z ministrsko odločbo količina vode, ki se lahko preusmeri, zmanjšana s 1100 milijonov na 600 milijonov m³ na leto.
- 34 Zoper ti odločbi je bila vložena nova tožba za odpravo, ki ji je Symvoulio tis Epikrateias ugodilo s sodbo št. 3478/2000. To sodišče je presodilo, da iz ugotovitev in preudarkov v presoji vplivov na okolje (v nadaljevanju: PVO) izhaja, da ta vsebuje poglobljeno in z dokumenti podprto pretehtanje vpliva teh del in potreb, ki jih ta dela morajo zadovoljiti, zlasti ohranitev in povečanje produktivnosti nižine Tesalije. Vendar je to sodišče presodilo tudi, da v navedeni presoji ni predvidena nobena alternativna rešitev, ki bi omogočala izogniti se uničenju večine pomembnih spomenikov v zadevni regiji. Zato sta bili navedeni odločbi v celoti odpravljeni.
- 35 Po tem, ko je Symvoulio tis Epikrateias izdalo to sodbo, se je ministrstvo za okolje in javna dela odločilo, da bo opravilo „dopolnilno presojo vplivov delne preusmeritve vode iz reke Akheloos proti Tesaliji na okolje“. Iz te presoje, ki je bila opravljena leta 2002, je razvidno, da je bil njen cilj zlasti preučiti projekte, ki so v celoti pomenili alternativo tej preusmeritvi, predstaviti nove okoljske podatke, ki so bili med tem pridobljeni na območjih, ki jih zadevajo dela, in natančneje navesti vplive na okolje ter izravnalne ukrepe ob upoštevanju specifičnih tehničnih študij, opravljenih na navedenih območjih od končanja presoje vplivov na okolje, opravljene leta 1995. Navedeno dopolnilno presojo je ministrstvo za kulturo odobrilo z odločbo z dne 13. marca 2003.

- 36 Pristojni ministri so nato 19. marca 2003 izdali skupno odločbo, s katero so potrdili okoljske pogoje gradnje in obratovanja objektov, s katerimi bi se zgornji tok reke Akheloos deloma preusmeril proti Tesaliji.
- 37 Ti odločbi sta bili odpravljeni s sodbo Symvoulio tis Epikrateias št. 1688/2005. V tej sodbi je bilo razsojeno, da je glede na takrat veljavne določbe zakona 1739/1987 (FEK A' 201/20.11.1987), Direktivo 2000/60 in načelo trajnostnega upravljanja voda gradnja objektov za izkoriščanje vodnih virov dovoljena, le če so del programa za trajnostni razvoj navedenih virov. Objekti v zvezi z zadevnim projektom pa naj nikoli ne bi bili vključeni v tak program, ki naj poleg tega sploh ne bi bil izveden. Symvoulio tis Epikrateias je zaradi navedene sodbe o odpravi s sodbo št. 1186/2006 odpravilo tudi odločbo z dne 18. marca 2005, s katero je minister za okolje odobril oddajo javnega naročila glede „dokončanja jeza v Sikiji“.
- 38 Zakon 3481/2006 (FEK A' 162/2.8.2006) je bil sprejet 2. avgusta 2006, njegova člena 9 in 13, s katerima je bil potrjen projekt iz postopka v glavni stvari, pa sta bila grškemu parlamentu v obliki amandmaja predložena 6. julija 2006. Člen 9 tega zakona je določal, da je do sprejetja nacionalnega programa upravljanja in varstva vodnih virov države ter regionalnih načrtov upravljanja mogoče sprejeti načrte upravljanja posameznih povodij in preusmeriti vodo v druga povodja, pri čemer morajo biti projekti v zvezi s takimi načrti potrjeni z zakonom, kadar gre za obsežen projekt nacionalnega pomena. V členu 13 navedenega zakona so bila dela, ki zadevajo navedeni projekt, opredeljena za obsežna in za dela v nacionalnem interesu, načrt upravljanja povodij rek Akheloos in Pinios ter okoljske specifikacije gradnje in obratovanja objektov v zvezi s tem projektom pa so bili odobreni.
- 39 Člen 13(4) zakona 3481/2006 je določal, da je glede na načrt upravljanja in ob upoštevanju okoljskih pogojev iz odstavka 3 tega člena mogoče začeti z obratovanjem in dokončati izgradnjo javnih objektov in objektov družbe Dimosia Epicheirisi Ilektrismou (DEI) v zvezi s preusmeritvijo vode iz zgornjega toka reke Akheloos proti Tesaliji ali s proizvodnjo električne energije, ki so bili predmet oddaje javnih naročil in ki so bili zgrajeni ali se gradijo. Na podlagi te določbe je bilo družbi, ki je bila izbrani ponudnik, naročeno, naj nadaljuje dela, ki jih je prekinila po izdaji sodbe, s katero je bila oddaja javnega naročila razglašena za nično.
- 40 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari zahtevajo razglasitev ničnosti celotnega projekta iz postopka v glavni stvari. Tožbe so vložene tako zoper člen 13 zakona 3481/2006 kot tudi zoper z njim povezane upravne akte. Symvoulio tis Epikrateias navaja, da so bili tako akti o potrditvi okoljskih pogojev kot akti, na podlagi katerih naj bi bilo treba zgraditi objekte, ki jih zadeva ta projekt, že odpravljeni z njegovimi sodbami pred začetkom veljavnosti zakona 3481/2006. Po mnenju predložitvenega sodišča gre tako za poskus, da se jih na novo sprejme po zgoraj navedenem načrtu za upravljanje, ki je bil potrjen na podlagi člena 9 tega zakona. Poglavitno vprašanje, zastavljeno v sporu o glavni stvari, naj bi bilo, ali so določbe členov 9 in 13 navedenega zakona skladne s pravom Unije.
- 41 V teh okoliščinah je Symvoulio tis Epikrateias prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je v členu 13(6) Direktive 2000/60/ES [...] določen samo skrajni rok – 22. december 2009 – za izdelavo načrtov upravljanja vodnih virov ali pa je ta datum poseben rok za prenos upoštevanih določb členov 3, 4, 5, 6, 9, 13 in 15 navedene direktive?“

2. Če bo Sodišče presodilo, da je v navedeni določbi [te] direktive določen samo skrajni rok – 22. december 2009 – za izdelavo načrtov upravljanja vodnih virov, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali je nacionalna zakonodaja, ki dopušča preusmeritev vode iz nekega povodja v drugo, ne da bi bili predhodno izdelani načrti upravljanja vodnih območij, v katera spadajo povodja, iz katerih in v katera se bo preusmerila voda, združljiva z določbami členov 2, 3, 4, 5, 6, 9, 13 in 15 Direktive 2000/60/ES, zlasti ob upoštevanju, da je v skladu s členom 2(15) navedene direktive glavna enota upravljanja povodja vodno območje, ki mu povodje pripada?

3. Če je odgovor na predhodno vprašanje pritrdilen, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali je v skladu s členi 2, 3, 5, 6, 9, 13 in 15 Direktive 2000/60/ES dovoljena preusmeritev vode iz nekega vodnega območja v sosednje? Če je odgovor pritrdilen, ali je namen take preusmeritve lahko izključno zadovoljitev potreb oskrbe s pitno vodo, ali pa je lahko namenjena tudi namakanju in proizvodnji energije? Kakor koli, ali mora v skladu z navedenimi določbami [te] direktive upravni organ izdati obrazloženo odločbo na podlagi znanstvene študije, s katero bi bilo ugotovljeno, da vodno območje, v katero naj bi se preusmerila voda, s svojimi vodnimi viri ne more zadovoljiti potreb po oskrbi s pitno vodo, namakanju in drugih potreb?

4. Če bo Sodišče na prvo vprašanje odgovorilo, da v členu 13(6) Direktive 2000/60/ES ni določen samo skrajni rok – 22. december 2009 – za izdelavo načrtov upravljanja vodnih virov, ampak tudi poseben rok za prenos upoštevanih določb členov 3, 4, 5, 6, 9, 13 in 15 navedene direktive, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali nacionalna zakonodaja, sprejeta v zgoraj navedenem posebnem roku za prenos, ki dopušča preusmeritev vode iz nekega povodja v drugo, ne da bi bili predhodno izdelani načrti upravljanja vodnih območij, v katera spadajo povodja, iz katerih in v katera se bo preusmerila voda, vsekakor ogroža polni učinek zadevne direktive in ali je treba v okviru preučitve, ali je polni učinek te direktive ogrožen, upoštevati merila, kot so obseg predvidenih del in nameni preusmeritve vode?

5. Ali je s členi 13, 14 in 15 Direktive [2000/60], ki se nanašajo na postopke obveščanja, posvetovanja in sodelovanja z javnostjo, združljiva zakonodaja, ki jo sprejme nacionalni parlament in s katero so potrjeni načrti upravljanja povodij, če upoštevne nacionalne določbe ne predpisujejo, da mora postopek pred nacionalnim parlamentom vsebovati fazo posvetovanja z javnostjo, ter če iz spisa ni razvidno, da je bil pred upravnim organom opravljen postopek posvetovanja, določen v [navedeni] direktivi?

6. Ali v smislu Direktive [...] 85/337/EGS [...] [PVO], ki se nanaša na zgraditev jezov in preusmeritev vode ter je bila nacionalnemu parlamentu predložena v potrditev po tem, ko je bil v sodnem postopku razveljavljen akt, s katerim je bila že potrjena in v zvezi s katerim je bil že izveden postopek obveščanja javnosti, in ne da bi bil postopek obveščanja vnovič izveden, izpolnjuje zahteve glede obveščanja in sodelovanja z javnostjo, določene v členih 1, 2, 5, 6, 8 in 9 [te] direktive?

7. Ali načrt preusmeritve rečnega toka, ki:

- (a) obsega zgraditev jezov in preusmeritev vode iz enega vodnega območja v drugo;
- (b) spada na področje uporabe Direktive [...] 2000/60/ES [...];
- (c) se nanaša na gradbena dela, obravnavana v Direktivi [...] 85/337/EGS,

(d) lahko vpliva na okolje, in sicer na območjih iz Direktive [...] 92/43/EGS [...],
spada na področje uporabe Direktive 2001/42/ES [...]?

8. Če je odgovor na predhodno vprašanje pritrdilen, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali se v skladu s členom 13(1) Direktive 2001/42/ES akti, ki so se nanašali na sporni projekt in so bili s sodnimi odločbami odpravljeni z učinkom za nazaj, lahko štejejo za uradne pripravljalne akte, sprejete pred 21. julijem 2004, tako da zanje ne velja obveznost opraviti strateško okoljsko presojo?

9. Če je odgovor na predhodno vprašanje nikalen, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali v skladu s členom 11(2) Direktive 2001/42/ES, kadar spada načrt na področje uporabe navedene direktive in hkrati na področje uporabe direktiv 2000/60/ES in 85/337/EGS, ki prav tako zahtevata presojo vplivov projekta na okolje, za izpolnitev zahtev Direktive 2001/42/ES zadoščajo študije, opravljene na podlagi določb direktiv 2000/60/ES in 85/337/EGS, ali pa je treba opraviti samostojno strateško okoljsko presojo?

10. Ali so v skladu s členi 3, 4 in 6 Direktive [...] 92/43/EGS [...] območja, ki so bila uvrščena na nacionalne sezname [OPS] in so bila nazadnje uvrščena na seznam [OPS] Skupnosti, spadala na področje varstva, zagotovljenega z Direktivo 92/43/EGS, že pred objavo Odločbe Komisije št. 2006/613/ES z dne 19. julija 2006 o sprejetju seznama območij v sredozemski biogeografski regiji, pomembnih za Skupnost [v skladu z Direktivo 92/43 (UL, L 259, str. 1)]?

11. Ali je v skladu s členi 3, 4 in 6 Direktive 92/43/EGS mogoče, da pristojni nacionalni organi izdajo dovoljenje za izvedbo projekta za preusmeritev vode, ki ni neposredno povezan ali potreben za ohranjanje območja, vključenega v eno od posebnih območij varstva, če v nobeni od študij, priloženih k spisu, ni nobenih dokazov ali verodostojnih in posodobljenih podatkov o pticah, živečih na tem območju?

12. Ali je v skladu s členi 3, 4 in 6 Direktive 92/43/EGS razloge za pripravo projekta za preusmeritev vode, ki se nanašajo predvsem na namakanje in šele podredno na potrebe gospodinjstev po oskrbi s pitno vodo, mogoče šteti za nujne razloge javnega interesa, katerih obstoj zahteva [ta] direktiva, da je izvedba takega projekta dovoljena kljub negativnim posledicam za območja, katerih varstvo zagotavlja navedena direktiva?

13. Če je odgovor na predhodno vprašanje pritrdilen, je treba v predhodno odločanje predložiti še to vprašanje:

Ali je treba v skladu s členi 3, 4 in 6 Direktive 92/43/EGS za opredelitev glede ustreznosti izravnalnih ukrepov, potrebnih za zagotovitev varstva celovite usklajenosti območja iz omrežja Natura 2000, ki je oškodovano zaradi načrta preusmeritve voda, upoštevati merila, kot sta razsežnost preusmeritve in obseg del, ki jih ta zahteva?

14. Ali lahko v skladu s členi 3, 4 in 6 Direktive 92/43/EGS, razlaganih ob upoštevanju načela trajnostnega razvoja, določenega v členu 6 ES, pristojni nacionalni organi izdajo dovoljenje za izvedbo projekta za preusmeritev vode znotraj območja iz omrežja Natura 2000, ki ni neposredno povezan ali potreben za obvarovanje usklajenosti tega območja, če [PVO] kaže, da bi načrt povzročil preoblikovanje naravnega rečnega ekosistema v antropogeni rečni in jezerski ekosistem?"

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 42 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člen 13(6) Direktive 2000/60 določa samo rok za izdelavo načrtov upravljanja povodja ali pa določa tudi poseben rok za prenos nekaterih določb členov od 3 do 6, 9, 13 in 15 te direktive.
- 43 Na podlagi člena 24(1), prvi pododstavek, Direktive 2000/60 so morale države članice sprejeti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najkasneje do 22. decembra 2003.
- 44 To, da člen 13(6) Direktive 2000/60 natančneje določa, da se morajo načrti upravljanja povodij objaviti najkasneje devet let po začetku veljavnosti te direktive, to je 22. decembra 2009, ne more povzročiti pomislekov o roku za prenos te direktive, določenem v njenem členu 24(1).
- 45 Člen 13(6) Direktive 2000/60 se namreč ne nanaša na rok za prenos te direktive, ampak določa zgolj rok za uvedbo enega od ukrepov, ki jih morajo države članice sprejeti na podlagi te direktive po njenem prenosu.
- 46 Sodišče je poleg tega že presodilo, da z izključitvijo opredelitve pojmov iz člena 2 Direktive 2000/60 in rokov, znotraj katerih morajo biti upoštewane norme o kakovosti voda in ki jih določajo členi od 4 do 6 in 8 te direktive, iz nacionalnih predpisov, ki so veljali septembra 2004, obveznosti iz navedenega člena 2 v povezavi z zadnjenavedenimi členi niso bile izvršene tako, da bi bile zavezujoče, kot se zahteva (glej v tem smislu sodbo z dne 30. novembra 2006 v zadevi Komisija proti Luksemburgu, C-32/05, ZOdl., str. I-11323, točke 16, 17 in 65).
- 47 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je člena 13(6) in 24(1) Direktive 2000/60 treba razlagati tako, da določata, da se 22. decembra 2009 izteče rok, v katerem morajo države članice objaviti načrte upravljanja povodij, in da se 22. decembra 2003 izteče skrajni rok, v katerem morajo države članice opraviti prenos te direktive, zlasti členov od 3 do 6, 9, 13 in 15.

Drugo, tretje in četrto vprašanje

- 48 Predložitveno sodišče z drugim, tretjim in četrtem vprašanjem, ki jih je treba preučiti skupaj, najprej sprašuje, ali je Direktivo 2000/60 treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, s katero je pred 22. decembrom 2009 dovoljena preusmeritev vode iz enega povodja v drugo ali iz enega vodnega območja v drugo, kadar pristojni nacionalni organi še niso sprejeli načrtov upravljanja zadevnih povodij. Če je odgovor na to vprašanje negativen, predložitveno sodišče nato zanima, ali je namen take preusmeritve lahko samo oskrba s pitno vodo ali tudi namakanje in proizvodnja energije. Nazadnje sprašuje, ali je skladnost take preusmeritve s to direktivo pogojena s tem, da v sprejemnem povodju ali vodnem območju ni mogoče z njegovimi vodnimi viri zadovoljiti potreb oskrbe s pitno vodo, proizvodnje električne energije ali namakanja.
- 49 V zvezi s tem je treba opozoriti, prvič, da bi bil projekt iz postopka v glavni stvari v delu, ki se nanaša na preusmeritev vode iz enega povodja v drugo ali iz enega vodnega območja v drugo, kot poudarja generalna pravobranilka v točkah 66 in 67 sklepnih predlogov, lahko neskladen z okoljskimi cilji iz člena 4(1) Direktive 2000/60.
- 50 Drugič, opozoriti je treba, da je projekt iz postopka v glavni stvari grški zakonodajalec sprejel 2. avgusta 2006.

- 51 Kar zadeva vprašanje, ali je zadevna država članica ob sprejetju navedenega projekta že morala spoštovati okoljske cilje iz člena 4(1) Direktive 2000/60, je treba navesti, da ta odstavek določa, da države članice, kar zadeva površinske in podzemne vode pri zagotavljanju izvedljivosti programov ukrepov, določenih v načrtih upravljanja povodij, sprejmejo ustrezne ohranitvene ukrepe.
- 52 Člen 4(1) Direktive 2000/60 torej vzpostavlja povezavo med ustreznimi ohranitvenimi ukrepi, ki jih morajo države članice sprejeti na podlagi navedene določbe, in predhodnim obstojem načrta upravljanja zadevnega povodja.
- 53 Direktiva 2000/60 torej *a priori* ne prepoveduje preusmeritve vode iz enega povodja v drugo ali iz enega vodnega območja v drugo pred objavo načrtov upravljanja zadevnih povodij, ki pa mora biti v skladu s členom 13(6) navedene direktive vseeno opravljena najkasneje 22. decembra 2009.
- 54 Vendar ni sporno, da ob sprejetju projekta iz postopka v glavni stvari načrti upravljanja povodij za povodja, ki jih navedeni projekt zadeva, niso obstajali (glej sodbo z dne 19. aprila 2012 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-297/11, točka 17).
- 55 Tako Helenski republiki ob sprejetju projekta iz postopka v glavni stvari ni bilo treba izdelati načrtov upravljanja povodij, na katere se nanaša ta projekt. Čeprav je namreč rok za prenos Direktive 2000/60, ki je določen v njenem členu 24(1), prvi pododstavek, potekel, pa rok iz člena 13(6) iste direktive za objavo načrtov upravljanja povodja še ni potekel.
- 56 Zato projekt iz postopka v glavni stvari, kot ga je grški zakonodajalec sprejel 2. avgusta 2006, ne da bi prej izdelal načrte upravljanja povodij v zvezi s povodji, na katera se nanaša ta projekt, ne spada pod člen 4 Direktive 2000/60.
- 57 Vendar je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča države članice, na katere je direktiva naslovljena, med rokom za njen prenos ne smejo sprejemati predpisov, s katerimi bi bili lahko resno ogroženi cilji, ki so določeni v tej direktivi. Tako obveznost opustitve, ki je naložena vsem nacionalnim organom, je treba razumeti tako, da se nanaša na sprejetje vsakega – splošnega in posebnega – ukrepa, ki bi imel lahko tak negativen učinek (glej sodbi z dne 18. decembra 1997 v zadevi Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Recueil, str. I-7411, točka 45, in z dne 26. maja 2011 v združenih zadevah Stichting Natuur en Milieu in drugi, od C-165/09 do C-167/09, ZOdl., str. I-4599, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 58 Ta obveznost opustitve je državam članicam naložena na podlagi člena 10, drugi odstavek, ES v povezavi s členom 249, tretji odstavek, ES tudi v prehodnem obdobju, v katerem lahko nadalje uporabljajo nacionalne sisteme, čeprav niso v skladu z zadevno direktivo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Stichting Natuur en Milieu in drugi, točka 79 in navedena sodna praksa).
- 59 Enako velja, kadar neka direktiva, kot je Direktiva 2000/60, določa prehodno obdobje, v katerem državam članicam ni treba sprejeti vseh v njej predvidenih ukrepov.
- 60 Torej države članice celo pred 22. decembrom 2009, do katerega morajo v skladu s členom 13(6) Direktive 2000/60 objaviti načrte upravljanja povodij, niso smele sprejeti predpisov, s katerimi bi bili lahko resno ogroženi cilji, ki so določeni v členu 4 te direktive.
- 61 Natančneje, kar zadeva okoljske cilje iz člena 4 Direktive 2000/60, je treba poudariti, da države članice na podlagi odstavka 1(a)(ii) tega člena „varujejo, izboljšujejo in obnavljajo vsa telesa površinske vode, [...] da se dobro stanje površinske vode doseže najkasneje 15 let po začetku veljavnosti te direktive skladno z določbami iz Priloge V, ob uporabi podaljšanj, določenih skladno z odstavkom 4, ter ob uporabi odstavkov 5, 6 in 7 brez vpliva na odstavek 8“.

62 Nacionalni ukrep ne sme, z nekaterimi pridržki, ogroziti izpolnitve takega cilja, tudi če je bil sprejet pred 22. decembrom 2009.

63 Ker v spisu, predloženem Sodišču, ni naveden noben element v zvezi s primeri iz člena 4, od (4) do (6), Direktive 2000/60, je treba navesti, da člen 4(7) te direktive določa:

„Države članice ne bodo kršile te direktive, kadar:

- je nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja [...] ali pri preprečevanju slabšanja stanja telesa površinske vode ali podzemne vode posledica novih preoblikovanj fizičnih značilnosti telesa površinske vode ali spremembe gladine teles podzemne vode, ali
- je neuspešno preprečevanje poslabšanja stanja telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro posledica novih dejavnosti trajnostnega razvoja

in so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) storjeno je vse, kar je mogoče, da se ublažijo škodljivi vplivi na stanje vodnega telesa;
 - (b) razlogi za te spremembe so posebej navedeni in razloženi v načrtu upravljanja povodja, ki ga predpisuje člen 13, cilji pa so vsakih 6 let ponovno pregledani;
 - (c) razlogi za preoblikovanja ali spremembe so prevladujoč javni interes in/ali koristi, ki jih imajo nova preoblikovanja ali spremembe za zdravje ljudi, ohranjanje varnosti ljudi ali trajnostni razvoj, so večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev iz odstavka 1 za okolje in družbo, in
 - (d) koristnih ciljev, katerim so namenjena preoblikovanja in spremembe vodnega telesa, se zaradi razlogov, povezanih s tehnično izvedljivostjo ali nesorazmernimi stroški, ne da doseči na druge načine, ki so mnogo boljša okoljska možnost.“
- 64 Čeprav, kot je bilo ugotovljeno v točki 56 te sodbe, navedeni odstavek 7 kot tak ne velja za projekt del, ki je bil sprejet 2. avgusta 2006, ne da bi bili prej izdelani načrti upravljanja povodij v zvezi s povodji, na katera se projekt nanaša, za ta projekt ne morejo veljati strožji pogoji, kot če bi bil sprejet po tem, ko bi se zanj že uporabljal člen 4 Direktive 2000/60.

65 Pri takem projektu se merila in pogoji iz člena 4(7) Direktive 2000/60 v bistvu lahko uporabijo po analogiji, in če je to potrebno, *mutatis mutandis* kot najstrožje omejitve za projekt.

66 Kot pa je navedeno v uvodni izjavi 15 navedene direktive, je oskrba z vodo storitev v splošnem interesu. V zvezi s proizvodnjo električne energije in namakanjem je iz člena 4(3)(a)(iii) iste direktive razvidno, da sta načeloma prav tako v splošnem interesu.

67 Zato se je projekt, kot je ta iz postopka v glavni stvari, za katerega ne velja člen 4 Direktive 2000/60 in ki bi lahko imel negativne učinke za vode, kot so ti iz odstavka 7 tega člena, lahko dovolil vsaj:

- če je bilo storjeno vse, kar je mogoče, da se ublažijo škodljivi vplivi projekta na stanje vodnega telesa;
- če so bili razlogi, iz katerih je bilo ta projekt treba izvesti, izrecno navedeni in razloženi;
- če je bil ta projekt v javnem interesu, ki je lahko med drugim oskrba z vodo, proizvodnja električne energije in namakanje in/ali če so bile koristi, ki jih ima navedeni projekt za zdravje ljudi, ohranjanje varnosti ljudi ali trajnostni razvoj, večje od koristi za okolje in družbo, povezanih z doseganjem ciljev iz odstavka 1 navedenega člena, in

- nazadnje, če koristnih ciljev, ki so se poskušali doseči s tem projektom, iz razlogov, povezanih s tehnično izvedljivostjo ali nesorazmernimi stroški, ni bilo mogoče doseči na druge načine, ki bi bili mnogo boljša okoljska možnost.
- 68 Čeprav dejstvo, da v povodju ali vodnem območju ni mogoče z njegovimi vodnimi viri zadovoljiti potreb po pitni vodi, proizvodnji električne energije ali namakanju, na podlagi Direktive 2000/60 sicer lahko upraviči preusmeritev vode, kot je v projektu iz postopka v glavni stvari, pa ne velja, da bi bilo to preusmeritev mogoče upravičiti samo s tako nemožnostjo. Ni namreč mogoče izključiti, da bi bilo mogoče tudi takrat, kadar ne bi bilo take nemožnosti, šteti, da ta preusmeritev vode izpolnjuje pogoje, navedene v prejšnji točki, na eni strani zlasti pogoj, da je v javnem interesu in/ali so koristi, ki jih ima preusmeritev vode za zdravje ljudi, ohranjanje varnosti ljudi ali trajnostni razvoj, večji od koristi za okolje in družbo, povezanih z doseganjem ciljev iz člena 4(1) te direktive, in na drugi strani pogoj, da se koristnih ciljev, ki se poskušajo doseči z navedeno preusmeritvijo, iz razlogov, povezanih s tehnično izvedljivostjo ali nesorazmernimi stroški, ne da doseči na druge načine, ki bi bili mnogo boljša okoljska možnost.
- 69 Glede na zgornje preudarke je treba na drugo, tretje in četrto vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2000/60 razlagati tako, da:
- načeloma ne nasprotuje nacionalni določbi, s katero je pred 22. decembrom 2009 dovoljena preusmeritev vode iz enega povodja v drugo ali iz enega vodnega območja v drugo, kadar pristojni nacionalni organi še niso sprejeli načrtov upravljanja zadevnih vodnih območij;
 - taka preusmeritev ne sme resno ogroziti izpolnitve ciljev te direktive;
 - je navedeno preusmeritev v delu, v katerem bi lahko imela škodljive vplive na vodo, kot so ti, navedeni v členu 4(7) te direktive, vseeno mogoče dovoliti, vsaj če so izpolnjeni pogoji iz točk od (a) do (d) te določbe; in
 - to, da v sprejemnem povodju ali vodnem območju ni mogoče z njegovimi vodnimi viri zadovoljiti njegovih potreb glede pitne vode, proizvodnje električne energije ali namakanja, ni nujno potreben pogoj za to, da bi bila navedena preusmeritev v skladu z navedeno direktivo, če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji.

Peto vprašanje

- 70 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem sprašuje, ali je člene od 13 do 15 Direktive 2000/60 treba razlagati tako, da nasprotujejo temu, da nacionalni parlament odobri načrte upravljanja povodij, kot so ti iz postopka v glavni stvari, ne da bi bil opravljen kakršen koli postopek obveščanja, posvetovanja in sodelovanja z javnostjo.
- 71 Navesti je treba, da ker člena 13 in 15 Direktive 2000/60 ne določata nobene obveznosti v zvezi z obveščanjem, posvetovanjem in sodelovanjem z javnostjo pri izdelavi načrtov upravljanja povodij, je treba to vprašanje preučiti zgolj na podlagi člena 14 te direktive, ki določa take obveznosti.
- 72 V zvezi s tem je treba ponoviti, da člen 14(1) Direktive 2000/60 določa, da „[d]ržave članice vzpodbujajo dejavno vključevanje vseh zainteresiranih strani v izvajanje te direktive, zlasti v izdelovanje, pregledovanje in posodabljanje načrtov upravljanja povodij. Države članice za vsako vodno območje omogočijo zbiranje pripomb javnosti, vključno z uporabniki, s tem, da objavijo [...] osnutke načrta upravljanja povodja vsaj eno leto pred začetkom obdobja, na katerega se nanaša načrt“.

- 73 Navesti je treba tudi, da je Sodišče v točki 17 zgoraj navedene sodbe v zadevi Komisija proti Grčiji ugotovilo, da Helenska republika s tem, da do 22. decembra 2009 ni izdelala načrtov upravljanja povodij niti za vodna območja, ki v celoti ležijo na njenem nacionalnem ozemlju, niti za mednarodna vodna območja, ni izpolnila obveznosti iz členov 13, od (1) do (3) in (6), ter 15(1) Direktive 2000/60. Helenska republika v okviru te tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti ni trdila, da je do navedenega datuma izdelala načrt upravljanja povodij v smislu te direktive. Zlasti se ni sklicevala na zakon iz postopka v glavni stvari.
- 74 Tako načrtov upravljanja povodij, kot so ti iz postopka v glavni stvari, sprejeti 2. avgusta 2006, ni mogoče šteti za načrte upravljanja, na katere se nanašajo členi od 13 do 15 Direktive 2000/60. Zato obveznosti iz člena 14(1) te direktive ne veljajo za take načrte.
- 75 Zato je na peto vprašanje treba odgovoriti tako, da dejstvo, da nacionalni parlament odobri načrte upravljanja povodij, kot so ti iz postopka v glavni stvari, ne da bi bil opravljen kakršen koli postopek obveščanja, posvetovanja in sodelovanja z javnostjo, ne spada na področje uporabe člena 14 Direktive 2000/60 in zlasti odstavka 1 tega člena.

Šesto vprašanje

- 76 Predložitveno sodišče s šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je Direktivo 85/337 treba razlagati tako, da nasprotuje zakonu, kot je zakon 3481/2006, ki ga je grški parlament sprejel 2. avgusta 2006, s katerim se odobri projekt delne preusmeritve vode iz neke reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, na podlagi PVO tega projekta, ki je bila podlaga za upravno odločbo, sprejeto v postopku, v katerem so bile izpolnjene obveznosti obveščanja in udeležbe javnosti, določene v tej direktivi, tudi če je bila ta odločba v sodnem postopku odpravljena.
- 77 Ponoviti je treba, da člen 1(5) Direktive 85/337 določa, da ta direktiva „ne velja za projekte, katerih podrobnosti so sprejete s posebnim zakonom nacionalne zakonodaje, ker se cilji te direktive, vključno z zagotavljanjem informacij, dosegajo z zakonodajnim postopkom“.
- 78 Iz navedene določbe je razvidno, da Direktiva 85/337 za zadevni projekt ne velja, če se cilji te direktive, vključno z zagotavljanjem informacij, dosegajo z zakonodajnim postopkom (glej sodbe z dne 19. septembra 2000 v zadevi Linster, C-287/98, Recueil, str. I-6917, točka 51; z dne 18. oktobra 2011 v združenih zadevah Boxus in drugi, od C-128/09 do C-131/09, C-134/09 in C-135/09, ZOdl., str. I-9711, točka 36, in z dne 16. februarja 2012 v zadevi Solvay in drugi, C-182/10, točka 30).
- 79 Ta določba za izključitev projekta s področja uporabe Direktive 85/337 določa dva pogoja. Po prvem morajo biti podrobnosti projekta sprejete s posebnim zakonskim aktom. Po drugem se morajo cilji te direktive, vključno z zagotavljanjem informacij, dosegati z zakonodajnim postopkom (sodba z dne 16. septembra 1999 v zadevi WWF in drugi, C-435/97, Recueil, str. I-5613, točka 57; ter zgoraj navedeni sodbi Boxus in drugi, točka 37, ter Solvay in drugi, točka 31).
- 80 Prvi pogoj najprej pomeni, da mora biti projekt sprejet s posebnim zakonskim aktom. Glede tega je treba poudariti, da sta pojma „projekt“ in „soglasje za izvedbo“ opredeljena v členu 1(2) Direktive 85/337. Da bi tako zakonski akt, s katerim se projekt sprejme, spadal na področje uporabe člena 1(5) te direktive, mora biti poseben akt in mora imeti enake lastnosti kot tako soglasje za izvedbo. Nosilcu projekta mora zlasti dovoljevati izvedbo projekta (glej zgoraj navedene sodbe WWF in drugi, točka 58; Boxus in drugi, točka 38, ter Solvay in drugi, točka 32).
- 81 Projekt mora biti poleg tega sprejet podrobno, to je dovolj natančno in dokončno, tako da mora zakonski akt o njegovem sprejetju tako kakor soglasje za izvedbo vsebovati vse elemente projekta, ki jih je upošteval zakonodajalec in ki so pomembni za presojo vplivov na okolje (glej zgoraj navedene

sodbe WWF in drugi, točka 59; Boxus in drugi, točka 39, ter Solvay in drugi, točka 33). Iz zakonskega akta se mora razbrati, da so bili v zvezi s spornim projektom cilji Direktive 85/337 doseženi (glej zgoraj navedene sodbe Linster, točka 56; Boxus in drugi, točka 39, ter Solvay in drugi, točka 33).

- 82 Iz tega je razvidno, da podrobnosti projekta ne morejo veljati za sprejete z zakonskim aktom v smislu člena 1(5) Direktive 85/337, če ta ne vsebuje elementov, potrebnih za presojo vplivov tega projekta na okolje, ali če je treba sprejeti druge ukrepe, da bi bila nosilcu projekta dovoljena izvedba projekta (glej zgoraj navedene sodbe WWF in drugi, točka 62; Linster, točka 57; Boxus in drugi, točka 40, ter Solvay in drugi, točka 34).
- 83 Glede drugega pogoja je iz člena 2(1) Direktive 85/337 razvidno, da je glavni cilj tega pogoja zagotavljanje, da se pred izdajo soglasja presodijo vplivi projektov, ki bodo med drugim zaradi svoje narave, velikosti ali lokacije verjetno pomembno vplivali na okolje (glej zgoraj navedene sodbe Linster, točka 52; Boxus in drugi, točka 41, in Solvay in drugi, točka 35).
- 84 V šesti uvodni izjavi Direktive 85/337 je med drugim pojasnjeno, da mora biti presoja izvedena na podlagi ustreznih informacij, ki jih priskrbi nosilec projekta in jih lahko dopolnijo pristojni organi in osebe, ki jih posamezen projekt lahko zadeva (glej zgoraj navedene sodbe WWF in drugi, točka 61; Linster, točka 53; Boxus in drugi, točka 42, in Solvay in drugi, točka 36).
- 85 Nacionalni zakonodajalec mora imeti zato ob sprejetju projekta na voljo dovolj informacij. Iz člena 5(3) Direktive 85/337 in Priloge IV k tej direktivi je razvidno, da morajo informacije, ki jih mora zagotoviti nosilec projekta, vključevati vsaj opis projekta, ki obsega informacije o lokaciji, zasnovi in velikosti projekta, opis predvidenih ukrepov, zato da bi se preprečili, zmanjšali in po možnosti odpravili pomembni škodljivi vplivi, ter podatke za opredelitev in za presojo glavnih verjetnih vplivov projekta na okolje (glej zgoraj navedeni sodbi Boxus in drugi, točka 43, ter Solvay in drugi, točka 37).
- 86 Nič pa ne nasprotuje temu, da nacionalni zakonodajalec pri sprejemanju projekta ne bi mogel uporabiti informacij, zbranih v prejšnjem upravnem postopku in pri PVO, opravljeni v okviru tega postopka, če ta presoja temelji na informacijah in spoznanjih, ki so še aktualni. PVO, ki jo je treba opraviti pred postopkom odločanja, namreč vključuje vsebinsko preučitev zbranih informacij in po potrebi razmislek o primernosti njihove dopolnitve s podatki (glej sodbo z dne 3. marca 2011 v zadevi Komisija proti Irski, C-50/09, ZOdl., str. I-873, točka 40).
- 87 V zvezi s tem okoliščina, da je bila PVO opravljena v okviru upravnega postopka, ki se je končal s sprejetjem odločbe, ki je bila nato odpravljena v sodnem postopku, kot taka ni upoštevana.
- 88 Vendar se zakonski akt, s katerim je že obstoječi upravni akt zgolj „potrjen“, tako da so samo ugotovljeni nujni razlogi v splošnem interesu, ne da bi bila prej opravljena vsebinska obravnava v okviru zakonodajnega postopka, ki bi omogočala izpolnitev pogojev, navedenih v točki 79 te sodbe, ne more šteti za poseben zakonski akt v smislu člena 1(5) Direktive 85/337 in torej ne zadostuje za izključitev projekta s področja uporabe te direktive (glej zgoraj navedeni sodbi Boxus in drugi, točka 45, ter Solvay in drugi, točka 39).
- 89 Natančneje, zakonski akt, ki je sprejet, ne da bi imeli člani zakonodajnega organa na voljo informacije, navedene v točki 85 te sodbe, ne more spadati na področje uporabe člena 1(5) Direktive 85/337 (glej zgoraj navedeni sodbi Boxus in drugi, točka 46, ter Solvay in drugi, točka 40).
- 90 Za ugotavljanje, ali sta bila ta pogoja izpolnjena, je pristojno nacionalno sodišče. Glede tega mora upoštevati tako vsebino sprejetega zakonskega akta kot celoten zakonodajni postopek, po katerem je bil sprejet, ter zlasti pripravljalne akte in parlamentarne razprave (glej zgoraj navedeni sodbi Boxus in drugi, točka 47, ter Solvay in drugi, točka 41).

91 Na šesto vprašanje je treba torej odgovoriti, da je Direktivo 85/337, zlasti njen člen 1(5), treba razlagati tako, da ne nasprotuje zakonu, kot je zakon 3481/2006, ki ga je grški parlament sprejel 2. avgusta 2006, s katerim se odobri projekt delne preusmeritve vode iz neke reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, na podlagi PVO tega projekta, ki je bila podlaga za upravno odločbo, sprejeto v postopku, v katerem so bile izpolnjene obveznosti obveščanja in udeležbe javnosti, določene v tej direktivi, tudi če je bila ta odločba v sodnem postopku odpravljena, če je navedeni zakon posebni zakonski akt, tako da je cilje te direktive mogoče doseči z zakonodajnim postopkom. Za ugotavljanje, ali sta bila ta pogoja izpolnjena, je pristojno nacionalno sodišče.

Sedmo vprašanje

- 92 Predložitveno sodišče s sedmim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba projekt delne preusmeritve vode iz reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, šteti za načrt ali program, ki spada na področje uporabe Direktive 2001/42.
- 93 Glede tega je treba navesti, da je za ugotovitev, ali projekt spada na področje uporabe Direktive 2001/42, treba preučiti, ali je ta projekt načrt ali program v smislu člena 2(a) te direktive.
- 94 V skladu s členom 2(a), druga alineja, Direktive 2001/42 se za „načrte in programe“ v smislu te določbe štejejo zgolj načrti in programi, ki so zahtevani z zakonskimi in drugimi predpisi.
- 95 Ni pa razvidno, da je navedeni projekt akt, v katerem so opredeljena merila in podrobna pravila prostorskega načrtovanja ter določena pravila in postopki nadzora, ki veljajo za izvedbo enega ali več projektov (glej v tem smislu sodbo z dne 22. marca 2012 v zadevi Inter-Environnement Bruxelles in drugi, C-567/10, točka 30).
- 96 Zato je treba na sedmo vprašanje odgovoriti tako, da projekta delne preusmeritve vode iz reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, ni mogoče šteti za načrt ali program, ki spada na področje uporabe Direktive 2001/42.

Osmo in deveto vprašanje

- 97 Glede na odgovor na sedmo vprašanje ni treba odgovoriti na osmo in deveto vprašanje predložitvenega sodišča.

Deseto vprašanje

- 98 Predložitveno sodišče z desetim vprašanjem sprašuje, ali so bila območja, ki so bila uvrščena na nacionalni seznam OPS, posredovan Komisiji na podlagi člena 4(1), drugi pododstavek, Direktive 92/43, in ki so bila nato vključena na seznam OPS, sprejet z Odločbo 2006/613, varovana s to direktivo že pred objavo navedene odločbe.
- 99 Poudariti je treba, da je Odločba 2006/613, s katero je Komisija sprejela seznam OPS v sredozemski biogeografski regiji, v skladu s členom 254(3) ES začela veljati, ko so bile države članice o njej uradno obveščene.
- 100 Kot je navedla Komisija, ne da bi se ji nasprotovalo, pa je bila Helenska republika o tej odločbi dejansko uradno obveščena 19. julija 2006, to je pred 2. avgustom 2006, ko je bil sprejet zakon 3481/2006, s katerim je bil odobren projekt delne preusmeritve vode iz reke Akheloos.

- 101 V zvezi s tem je treba navesti, da so na podlagi člena 4(5) Direktive 92/43 varstveni ukrepi iz člena 6, od (2) do (4), te direktive zavezujoči, le kar zadeva območja, ki so v skladu s členom 4(2), tretji pododstavek, Direktive uvrščena na seznam območij, ki so bila izbrana za OPS, ki ga je Komisija sprejela v skladu s postopkom iz člena 21 te direktive (glej sodbo z dne 13. januarja 2005 v zadevi Dragaggi in drugi, C-117/03, ZOdl., str. I-167, točka 25).
- 102 Iz tega sledi, da je bila zadevna država članica, potem ko je bila uradno obveščena o Odločbi 2006/613, zavezana sprejeti varstvene ukrepe, določene v členu 6, od (2) do (4), Direktive 92/43.
- 103 Te ugotovitve ne more omajati okoliščina, da so bile po tem, ko sta bili leta 2005 odpravljeni upravni odločbi o odobritvi projekta iz postopka v glavni stvari, zakonske določbe iz zakona 3481/2006 o odobritvi tega projekta predložene grškemu parlamentu v obliki amandmaja 6. julija 2006, zadevna država članica pa je bila o Odločbi 2006/613 uradno obveščena šele 19. julija 2006. V takem primeru se namreč uporaba člena 6, od (2) do (4), Direktive 92/43 vsekakor nanaša na položaj, ki ga ni mogoče šteti za že oblikovanega.
- 104 Kakor koli pa je treba opozoriti, da imajo države članice tudi pred začetkom veljavnosti Odločbe 2006/613 dolžnost varovati območja od takrat, ko jih na podlagi člena 4(1) Direktive 92/43 predlagajo na nacionalni seznam, ki je bil posredovan Komisiji, za OPS (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Dragaggi in drugi, točka 26). Države članice so namreč v skladu s to direktivo dolžne sprejeti varstvene ukrepe, ki so glede na cilj ohranjanja naravnih habitatov, ki se ga poskuša doseči s to direktivo, primerni za ohranitev ustreznega ekološkega interesa, ki ga imajo ta območja na nacionalni ravni (glej zgoraj navedeno sodbo Dragaggi in drugi, točka 30), in zato ne smejo dovoliti posegov, ki bi lahko resno ogrozili ekološke značilnosti navedenih območij, zlasti tistih posegov, ki bi lahko bodisi občutno zmanjšali površino območja, bodisi privedli do izginotja prednostnih vrst, ki se nahajajo na tem območju, bodisi na koncu privedli do uničenja navedenega območja ali njegovih reprezentativnih značilnosti (glej sodbi z dne 14. septembra 2006 v zadevi Bund Naturschutz in Bayern in drugi, C-244/05, ZOdl., str. I-8445, točka 46, in z dne 15. marca 2012 v zadevi Komisija proti Cipru, C-340/10, točka 44).
- 105 Glede na zgornje ugotovitve je treba na deseto vprašanje odgovoriti, da so bila območja, ki so bila uvrščena na nacionalni seznam OPS, posredovan Komisiji na podlagi člena 4(1), drugi pododstavek, Direktive 92/43, in ki so bila nato vključena v seznam OPS, sprejet z Odločbo 2006/613, potem ko je bila zadevna država članica o tej odločbi uradno obveščena, varovana s to direktivo že pred objavo navedene odločbe. Zlasti je morala zadevna država članica po tem uradnem obvestilu prav tako sprejeti varstvene ukrepe, določene v členu 6, od (2) do (4), te direktive.

Enajsto vprašanje

- 106 Predložitveno sodišče z enajstim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je Direktivo 92/43 treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da se projekt preusmeritve vode, ki ni neposredno povezan z ohranjanjem POV ali za to potreben, vendar lahko nanj pomembno vpliva, dovoli, kadar ni nobenih dokazov ali verodostojnih in posodobljenih podatkov o pticah na tem območju.
- 107 Opozoriti je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča člen 4(1) in (2) Direktive 79/409 zavezuje države članice, da razvrstijo kot POV tista ozemlja, ki ustrezajo ornitološkemu merilom iz teh določb (glej zlasti sodbo z dne 13. decembra 2007 v zadevi Komisija proti Irski, C-418/04, ZOdl., str. I-10947, točka 36).

- 108 Iz člena 7 Direktive 92/43 je razvidno, da člen 6, od (2) do (4), te direktive nadomesti člen 4(4), prvi stavek, Direktive 79/409 od datuma začetka izvajanja Direktive 92/43 ali datuma, ko država članica določi ta območja po Direktivi 79/409, če je ta datum poznejši (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Irski z dne 13. decembra 2007, točka 173, in sodbo z dne 24. novembra 2011 v zadevi Komisija proti Španiji, C-404/09, ZOdl., str. I-11853, točka 97).
- 109 Iz predložitvene odločbe in ustnih stališč Komisije pa izhaja, da so bila POV, ki jih zadeva projekt iz postopka v glavni stvari, določena že pred sprejetjem zakona 3481/2006. Zato so ob odobritvi navedenega projekta obveznosti iz člena 6, od (2) do (4), Direktive 92/43 zanje veljale.
- 110 V zvezi s tem je treba opozoriti, da člen 6(3) Direktive 92/43 določa postopek presoje, katerega namen je s predhodnim nadzorom zagotoviti, da se načrt ali projekt, ki ni neposredno povezan z upravljanjem zadevnega območja ali zanj potreben, vendar lahko nanj pomembno vpliva, dovoli le, če ne škoduje celovitosti zadevnega območja (glej sodbi z dne 7. septembra 2004 v zadevi Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, ZOdl., str. I-7405, točka 34, in z dne 20. septembra 2007 v zadevi Komisija proti Italiji, C-304/05, ZOdl., str. I-7495, točka 56).
- 111 Glede izraza „ustrezna presoja“ v smislu člena 6(3) Direktive 92/43 je treba navesti, da ta direktiva ne določa nobene posebne metode za izvedbo te presoje (zgoraj navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 57).
- 112 Sodišče pa je presodilo, da mora biti ta presoja zasnovana tako, da se pristojni organi lahko prepričajo, da načrt ali projekt ne vpliva škodljivo na celovitost zadevnega območja, saj morajo ti organi, če niso prepričani, da teh škodljivih učinkov ni, zavrniti dovoljenje zanj (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 58).
- 113 Glede elementov, na podlagi katerih lahko pristojni organi pridobijo potrebno gotovost, je Sodišče pojasnilo, da je treba izključiti, da z znanstvenega vidika obstaja razumen dvom, upoštevajoč, da se morajo ti organi opreti na najboljša znanstvena dognanja na tem področju (glej zgoraj navedeni sodbi Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točki 59 in 61, in Komisija proti Italiji, točka 59).
- 114 Poleg tega se poznavanje vplivov načrta ali projekta glede na cilje ohranjanja zadevnega območja nepogrešljivo predpostavlja za uporabo člena 6(4) Direktive 92/43, ker se ob neobstoju teh elementov noben pogoj za uporabo te določbe o odstopanju ne more presojati. Presoja morebitnih nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa in presoja obstoja manj škodljivih alternativ zahtevata namreč tehtanje glede na ogrožanja, ki jih za območje pomeni zadevni načrt ali projekt. Poleg tega je za določitev narave morebitnih izravnalnih ukrepov treba ogrožanje tega območja zelo natančno opredeliti (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Italiji, točka 83, ter Solvay in drugi, točka 74).
- 115 Glede na zgornje navedbe ni mogoče šteti, da je presoja primerna, kadar ni dokazov ali verodostojnih in posodobljenih podatkov o pticah na zadevnem POV.
- 116 Vendar pa, kadar je dovoljenje za projekt odpravljeno ali preklicano zaradi neprimernosti navedene presoje, ni mogoče izključiti, da bi lahko pristojni nacionalni organi *a posteriori* zbrali verodostojne in posodobljene podatke o pticah na zadevnem POV in bi na podlagi teh podatkov in tako dopolnjene presoje presodili, ali projekt preusmeritve vode posega v celovitost tega POV, in če bi bilo to potrebno, katere izravnalne ukrepe je treba sprejeti, da bi se zagotovilo, da izvedba projekta ne bi ogrozila varstva celovite usklajenosti Nature 2000.
- 117 Zato je treba na enajsto vprašanje odgovoriti, da je Direktivo 92/43, zlasti njen člen 6(3) in (4), treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da se projekt preusmeritve vode, ki ni neposredno povezan z ohranjanjem POV ali za to potreben, vendar lahko nanj pomembno vpliva, dovoli, kadar ni nobenih dokazov ali verodostojnih in posodobljenih podatkov o pticah na tem območju.

Dvanajsto vprašanje

- 118 Predložitveno sodišče z dvanajstim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je Direktivo 92/43 treba razlagati tako, da razlogi, povezani po eni strani z namakanjem in po drugi strani z oskrbo s pitno vodo, navedeni v utemeljitev projekta preusmeritve vode, lahko pomenijo nujne razloge prevladujočega javnega interesa, ki lahko upravičijo izvedbo projekta, ki posega v celovitost zadevnih območij.
- 119 Člen 6(4) Direktive 92/43 določa, da če je treba kljub negativnim sklepom presoje, izvedene v skladu z odstavkom 3, prvi stavek, tega člena izvesti načrt ali projekt iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno tistih socialne ali gospodarske narave, in če ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000 (glej zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Italiji, točka 81, ter Solvay in drugi, točka 72).
- 120 Kot je razvidno iz točk 100, 101, 107 in 108 te sodbe, se ta določba uporablja tako za POV kot za OPS s seznama, ki ga Komisija določi v skladu s členom 4(2), tretji pododstavek, Direktive 92/43.
- 121 Interes, s katerim se lahko v smislu člena 6(4) Direktive 92/43 upraviči izvedba načrta ali projekta, mora biti „javen“ in „prevladujoč“, kar pomeni, da je tako pomemben, da ga je mogoče uravnotežiti s ciljem ohranjanja naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih – vključno s pticami – in rastlinskih vrst, ki se uresničuje s to direktivo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Solvay in drugi, točka 75).
- 122 Namakanje in oskrba s pitno vodo načeloma izpolnjujeta te pogoje in zato lahko upravičita izvedbo projekta preusmeritve vode, kadar ni alternativnih rešitev.
- 123 Vendar se v zvezi z OPS s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto lahko na podlagi člena 6(4), drugi pododstavek, Direktive 92/43 upoštevajo le razlogi, povezani z zdravjem ljudi in javno varnostjo ali koristnimi posledicami bistvenega pomena za okolje ali drugimi, po predhodnem mnenju Komisije nujnimi razlogi prevladujočega javnega interesa.
- 124 Ker Komisija v obravnavani zadevi ni bila zaprosena za izdajo mnenja, je treba preučiti, ali namakanje in oskrba s pitno vodo lahko spadata med razloge, navedene v prejšnji točki.
- 125 Namakanje načeloma ne more spadati med razloge, povezane z zdravjem ljudi in javno varnostjo. Verjetneje pa se zdi, da bi namakanje v nekaterih okoliščinah lahko imelo koristne posledice bistvenega pomena za okolje.
- 126 Nasprotno oskrba s pitno vodo načeloma spada med razloge, povezane z zdravjem ljudi.
- 127 Vsekakor pa je predložitveno sodišče pristojno za presojo, ali projekt iz postopka v glavni stvari dejansko posega v celovitost enega ali več OPS s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto.
- 128 Glede na zgornje navedbe je treba na dvanajsto vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 92/43, zlasti njen člen 6(4), razlagati tako, da razlogi, povezani po eni strani z namakanjem in po drugi strani z oskrbo s pitno vodo, navedeni v utemeljitev projekta preusmeritve vode, lahko pomenijo nujne razloge prevladujočega javnega interesa, ki lahko upravičijo izvedbo projekta, ki posega v celovitost zadevnih območij. Kadar tak projekt posega v celovitost OPS s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, je njegova izvedba načeloma lahko upravičena iz razlogov, povezanih z oskrbo s pitno vodo. V nekaterih okoliščinah je lahko upravičena zaradi koristnih posledic bistvenega pomena, ki jih ima namakanje za okolje. Nasprotno pa namakanje načeloma ne more spadati med razloge, povezane z zdravjem ljudi in javno varnostjo, ki upravičujejo izvedbo projekta, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

Trinajsto vprašanje

- 129 Predložitveno sodišče s trinajstim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba na podlagi Direktive 92/43 pri opredelitvi ustreznih izravnalnih ukrepov upoštevati obsežnost preusmeritve vode in pomembnost del, ki jih vključuje ta preusmeritev.
- 130 Člen 6(4), prvi pododstavek, prvi stavek, Direktive 92/43 določa, da če je treba kljub negativni presoji posledic za območje izvesti načrt ali projekt iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno tistih socialne ali gospodarske narave, in ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000.
- 131 Kot je bilo navedeno v točki 114 te sodbe, je za določitev vrste morebitnih izravnalnih ukrepov treba posege projekta v zadevno območje zelo natančno opredeliti.
- 132 Obsežnost preusmeritve vode in pomembnost del, ki jih vključuje ta preusmeritev, pa sta elementa, katerih upoštevanje je nujno za natančno opredelitev posegov projekta v zadevno območje in torej za določitev vrste izravnalnih ukrepov, potrebnih za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000.
- 133 Zato je treba na trinajsto vprašanje odgovoriti, da je na podlagi Direktive 92/43, zlasti njenega člena 6(4), prvi pododstavek, prvi stavek, pri opredelitvi ustreznih izravnalnih ukrepov treba upoštevati obsežnost preusmeritve vode in pomembnost del, ki jih ta preusmeritev vključuje.

Štirinajsto vprašanje

- 134 Predložitveno sodišče s štirinajstim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je na podlagi Direktive 92/43, razlagane ob upoštevanju cilja trajnostnega razvoja, kot je določen v členu 6 ES, dovoljeno, kar zadeva območja, ki so del omrežja Natura 2000, preoblikovanje naravnega rečnega ekosistema v zelo antropogen rečni in jezerski ekosistem.
- 135 Tudi če bi preoblikovanje naravnega rečnega ekosistema v zelo antropogen rečni in jezerski ekosistem posegalo v celovitost območij, ki so del omrežja Natura 2000, iz tega ne izhaja nujno, da projekt, ki bi povzročil tako preoblikovanje, ne bi mogel biti dovoljen.
- 136 Kot je bilo namreč ugotovljeno v točki 119 te sodbe, bi navedeni projekt na podlagi člena 6(4) Direktive 92/43, ki se nanaša na območja, ki so del omrežja Natura 2000, lahko bil dovoljen, če bi bili izpolnjeni pogoji iz te določbe.
- 137 Kot pa je navedeno v tretji uvodni izjavi Direktive 92/43, ta direktiva uresničuje splošni cilj trajnostnega razvoja, saj je njen glavni cilj spodbujati vzdrževanje biotske raznovrstnosti ob upoštevanju gospodarskih, družbenih, kulturnih in regionalnih zahtev. Za vzdrževanje biotske raznovrstnosti je v nekaterih primerih treba vzdrževati ali celo spodbujati človekove dejavnosti.
- 138 Tako je treba člen 6(4), prvi pododstavek, Direktive 92/43, zlasti pogoj, da mora država članica izvesti vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000, uporabljati ob upoštevanju cilja trajnostnega razvoja, kot je naveden v tretji uvodni izjavi te direktive in določen v členu 6 ES.
- 139 Zato je treba na štirinajsto vprašanje odgovoriti tako, da je na podlagi Direktive 92/43, zlasti njenega člena 6(4), prvi pododstavek, razlagane ob upoštevanju cilja trajnostnega razvoja, kot je določen v členu 6 ES, dovoljeno, kar zadeva območja, ki so del omrežja Natura 2000, preoblikovanje naravnega rečnega ekosistema v zelo antropogen rečni in jezerski ekosistem, če so izpolnjeni pogoji iz te določbe navedene direktive.

Stroški

¹⁴⁰ Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Člena 13(6) in 24(1) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike je treba razlagati tako, da določata, da se 22. decembra 2009 izteče rok, v katerem morajo države članice objaviti načrte upravljanja povodij, in da se 22. decembra 2003 izteče skrajni rok, v katerem morajo države članice opraviti prenos te direktive, zlasti členov od 3 do 6, 9, 13 in 15.
2. Direktivo 2000/60 je treba razlagati tako, da:
 - načeloma ne nasprotuje nacionalni določbi, s katero je pred 22. decembrom 2009 dovoljena preusmeritev vode iz enega povodja v drugo ali iz enega vodnega območja v drugo, kadar pristojni nacionalni organi še niso sprejeli načrtov upravljanja zadevnih vodnih območij;
 - taka preusmeritev ne sme resno ogroziti izpolnitve ciljev te direktive;
 - je navedeno preusmeritev v delu, v katerem bi lahko imela škodljive vplive na vodo, kot so ti, navedeni v členu 4(7) te direktive, vseeno mogoče dovoliti, vsaj če so izpolnjeni pogoji iz točk od (a) do (d) te določbe, in
 - to, da v sprejemnem povodju ali vodnem območju ni mogoče z njegovimi vodnimi viri zadovoljiti potreb po pitni vodi, proizvodnji električne energije ali namakanju, ni nujen pogoj za to, da bi bila taka preusmeritev v skladu z navedeno direktivo, če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji.
3. Dejstvo, da nacionalni parlament odobri načrte upravljanja povodij, kot so ti iz postopka v glavni stvari, ne da bi bil opravljen kakršen koli postopek obveščanja, posvetovanja in sodelovanja z javnostjo, ne spada na področje uporabe člena 14 Direktive 2000/60 in zlasti odstavka 1 tega člena.
4. Direktivo Sveta z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003, zlasti njen člen 1(5), je treba razlagati tako, da ne nasprotuje zakonu, kot je zakon 3481/2006, ki ga je grški parlament sprejel 2. avgusta 2006, s katerim se odobri projekt delne preusmeritve vode iz neke reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, na podlagi presoje vplivov tega projekta na okolje, ki je bila podlaga za upravno odločbo, sprejeto v postopku, v katerem so bile izpolnjene obveznosti obveščanja in udeležbe javnosti, določene v tej direktivi, tudi če je bila ta odločba v sodnem postopku odpravljena, če je navedeni zakon poseben zakonski akt, tako da je cilje te direktive mogoče doseči z zakonodajnim postopkom. Za ugotavljanje, ali sta bila ta pogoja izpolnjena, je pristojno nacionalno sodišče.
5. Projekta delne preusmeritve vode iz reke, kot je projekt iz postopka v glavni stvari, ni mogoče šteti za načrt ali program, ki spada na področje uporabe Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.

6. Območja, ki so bila uvrščena na nacionalni seznam območij, pomembnih za Skupnost, posredovan Evropski komisiji na podlagi člena 4(1), drugi pododstavek, Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, in ki so bila nato vključena v seznam OPS, sprejet z Odločbo Komisije št. 2006/613/ES z dne 19. julija 2006 o sprejetju seznama območij v sredozemski biogeografski regiji, pomembnih za Skupnost, v skladu z Direktivo Sveta 92/43/EGS, potem ko je bila zadevna država članica o Odločbi 2006/613 uradno obveščena, so bila varovana s to direktivo že pred objavo navedene odločbe. Zlasti je morala zadevna država članica po tem uradnem obvestilu prav tako sprejeti varstvene ukrepe, določene v členu 6, od (2) do (4), te direktive.
7. Direktivo 92/43, zlasti njen člen 6(3) in (4), je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da se projekt preusmeritve vode, ki ni neposredno povezan z ohranjanjem posebnega območja varstva ali za to potreben, vendar lahko nanj pomembno vpliva, dovoli, kadar ni nobenih dokazov ali verodostojnih in posodobljenih podatkov o pticah na tem območju.
8. Direktivo 92/43, zlasti njen člen 6(4), je treba razlagati tako, da razlogi, povezani po eni strani z namakanjem in po drugi strani z oskrbo s pitno vodo, navedeni v utemeljitev projekta preusmeritve vode, lahko pomenijo nujne razloge prevladujočega javnega interesa, ki lahko upravičijo izvedbo projekta, ki posega v celovitost zadevnih območij. Kadar tak projekt posega v celovitost območja, pomembnega za Skupnost, s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, je njegova izvedba načeloma lahko upravičena iz razlogov, povezanih z oskrbo s pitno vodo. V nekaterih okoliščinah je lahko upravičena zaradi koristnih posledic bistvenega pomena, ki jih ima namakanje za okolje. Nasprotno pa namakanje načeloma ne more spadati med razloge, povezane z zdravjem ljudi in javno varnostjo, ki upravičujejo izvedbo projekta, kot je ta iz postopka v glavni stvari.
9. Na podlagi Direktive 92/43, zlasti njenega člena 6(4), prvi pododstavek, prvi stavek, je pri opredelitvi ustreznih izravnalnih ukrepov treba upoštevati obsežnost preusmeritve vode in pomembnost del, ki jih ta preusmeritev vključuje.
10. Na podlagi Direktive 92/43, zlasti njenega člena 6(4), prvi pododstavek, razlagane ob upoštevanju cilja trajnostnega razvoja, kot je določen v členu 6 ES, je, kar zadeva območja, ki so del omrežja Natura 2000, dovoljeno preoblikovanje naravnega rečnega ekosistema v zelo antropogen rečni in jezerski ekosistem, če so izpolnjeni pogoji iz te določbe navedene direktive.

Podpisi